

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

371.66

Hely

Idő

"1918"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: *Tankönyvek, tanszerek, kosztos és internátusi diákok*

Forrás:

*Az Ujság**Bp.*

(Hely)

1918. IX. 8.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tankönyvek, tanszerek, kosztos és internátusi diákok.

(Nincs tankönyvuzsora. — A békeárak hat-nyolczszorosára emelkedtek a tanszerek. — Füzet nélkül az ország összes tanulói. — Koszt — élelmiszerek ellenében. — Apró történetek internátusaink háborus ellátásáról.)

— Saját tudósítónktól. —

Ostromot láttunk e hét-n a fővárosi iskolákban, a mikor a beiratkozásokat tanulmányoztuk és láthattuk, hogy ezer diák iskola nélkül bolyong és nekik is, szüleiknek is minden vágyuk csak az, hogy elhelyezést találjanak valamelyik iskolában. De láthattuk azután a könyvkereskedések, papírüzletek és antikváriusok ellen indított ostromokat is. Ezeknek az üzleteknek mindig a szeptember legcleje volt az aranyhetük, most is ugy van. A könyvek nem drágultak meg túlságosan, sőt a békebeli könyveket ma is csak husz százalékos felárral árusítják. A tanszerek azonban már méltó helyet foglalnak el a drágulás folyamatában és ha az illetékes tényezők törődtek volna vele, az e téren tapasztalt uszorát is megfékezhetnék volna, a mint ezt most a drágaság Csímboraszóóján maguk a papirkereskedők akarták megtenni. De teljesen szabadjára bízták a hatóságok az internátusokat. Nyilván azért, mert oda csak gazdag ember gyermeke járhat. Igy azután megtörtént, hogy ma egy miniszteri tanácsos egész évi jövedelmével ér fel egy ilyen internátusba adott gyermek háborus ellátása. Ha pedig az ellátáson kívül az iskoláztatást és a ruházkodást is hozzászámítjuk, akkor egy ilyen tiz-tizenkét éves gyermek évente többet igényel, mint a mennyi ma egy államtitkár fizetése minden pótlékkal együttvéve. Ezzel szemben jómódu családok szívesen hajlandók kosztot, lakást adni vidéki gyermekeknek, még fizetést sem kívánnak, elenben küldjön a szülő vidékről minél több

élelmiszert. Lisztért, zsirért, burgonyáért, száraz főzelékért gondját látják a fővárosban tanuló diáknak, a mit háboru előtt nem tettek volna meg egy ezresért sem. Minden drágulás tetejébe azonban az idén nagyon valószínűen előáll majd az a helyzet, hogy a tanítás megakad nem a szénhiány következtében, hanem mert elfogytak az ország összes füzetkészletei és papir hiányában a gyárak nem tudnak újakat készíteni. Ezzel a biztatóssal kezdődik meg az ideit tanév, nagy dicsőségére a mi tanügyi politikánknak.

(Tankönyvek ma és békeben.)

E téren történt a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről intézkedés, a mennyiben korlátozták az áremelkedést. Az 1915. évig kiadott könyveket legfeljebb tiz százalékos felárral szabad árusítani, de már az 1916-18. években előállított könyvek jóval drágábbak. A békeáraknak két-harmadfélszeresére emelkedtek. Ez a drágaság érthető, hiszen tetemesen megrágult a nyomdai költség, a papir, festék és emelkedtek a munkabérek is. A magyar könyvkiadóvállalatok azonban, egy-kettő kivételével, a többi szakmákat nem követték az árfelhajtásban. Mégis ha van tankönyvdrágulás, ennek a kultúrzakmány érthetetlen tanügyi politikája az oka. Ugyanakkor, a mikor kimondotta, hogy nem szabad új kiadásokkal megterhelni a szülőket, minduntalan új tantervmódosításokat dolgoztat ki és ha ilyen új tanterv életbelép, nosza nyomban tessék más könyvekről gondoskodni, más módszert tanulni, természetesen más tankönyveket is beszerezni. A legszebb példa

erre, hogy az összes leányközépiskolák történelmét tavaly megváltoztatták és mire megtörtént az új tankönyv kiadása, az ideit tanévre már megint új történelmi módszert rendeltek el, persze ismét más módszerű tankönyvvel.

A legnagyobb áremelkedés a *Kereskedelmi Akadémia* „Könyvviteltan” könyvenél van. Ennek az új kiadásu könyvnek az ára ma 12 korona 80 fillér, a tankönyvjegyzékben azonban esillag alatt jónak látta az akadémia igazgatósága megjegyezni, hogy „c könyv megszerzése ajánlatik, de nem feltétlenül szükséges”. A *Szilárd-féle* „Természettan” 1 korona 80 fillérről új kiadás folytán 4 korona 60 fillérré emelkedett. A háboru előtt a Szent István-Társulat kiadásában megjelent „Liber Sexti” ára vászonzótésben 4 korona 40 fillér volt, ma ez a könyv *fűzve 8 koronába kerül*. A háboru előtt *Arany-Lehr* „Toldi”-ja 2 korona 40 fillérbe került, az 1916-17. tanévben már 3 korona 20 fillér volt az ára, most új kiadást rendeztek belőle és ára e könyvnek 6 korona. Mindez azért, mert Toldi magyarázatokkal van ellátva, holott a Magyar Könyvtár háromfüzetes Toldija mindössze 1 korona 20 fillérbe kerül ma is. Ez az érthetetlen drágítás persze szülőnek is, diáknak is, a ki elhasznált könyveit eladná, sok bosszúságot okoz.

(Diákok eserekönyvüzlete.)

Általában a tankönyvek az utóbbi két évben 200-250 százalékkal drágultak. Legolesőbbak a *Hornyánszky* és az *Athenaeum* kiadásában megjelent tankönyvek. Már az antikváriusok nagyon jó üzlet. Ma negyed-, legfeljebb — de csak kivételes esetekben — harmadárát fizetnek a könyvekért, eladják viszont fél- és kétharmadárán, ha csak nem háromnegyed árban. De az antikváriusok panaszkodnak, hogy nincs semmi kínálat. A diákok közt nygánis igen kifejlődött a cserekönyvüzlet, a mi rendszerint az év végén történik a magasabb osztályokba kerülő diákok részéről. Nem adják el antikváriusoknak a tankönyveket, mert a diákok egymás között veszik meg fél- és kétharmadárban, viszont ismerik is egymást és így fertőzéstől és egyéb kellemetlenségektől sem kell tartaniok. Nem ritka eset az sem, hogy maguk a szülők mennek el tanév végén az iskolákba és a vizsgák alkalmával megveszik gyermekeik részére a használt tankönyveket.

Az antikváriusok panasza daczára csupa zsufolt antikváriumot láttunk Budapesten, ostromolták a tankönyveket, de sok kifogyott és így különösen szegénysorsú diákok kénytelenek új tankönyveket drága áron vásárolni. Viszont meg kell dicsérni egynemely iskola vezetőségét, a hol a diákokhoz az év végén a tanárok kerő szót intéztek és az elhasznált könyveket az intézet szegénysorsú diákjai részére kérték beszállítani. Ennek a felszólításnak sok diák tett eleget és így lesznek intézetek, a melyek ingyen látják el majd tankönyvekkel az arra érdemes tanulókat.

Az 1918-19-iki tankönyvjegyzék szerint a Kereskedelmi Akadémia felső osztályának előírást tankönyvei 58 korona 80 fillérbe kerülnek. A VIII. kerületi tavaszmező-ntezai állami főgimnázium tankönyvjegyzékét pedig a VII. kerületi István-uti állami főgimnáziuméval összehasonlítva egyes osztályokban lényeges különbségeket tapasztalunk.

	VIII. ker. főgimnázium korona	VII. ker. főgimnázium korona
I. osztály	24.70	24.40
II. »	27.—	25.10
III. »	29.70	41.50
IV. »	28.—	35.50
V. »	50.40	45.50
VI. »	74.—	43.90
VII. »	82.50	58.90
VIII. »	60.40	54.50

E tankönyveken kívül jönnek még év elején és év közben beszerezni kívánt segédkönyvek is, sőt vannak tanárok, a kik az előirt tankönyveken kívül még más könyvek beszerezését is kívánják a tanulóktól.

(A tanszerek drágulása.)

Péntektől kezdve rend lett a papirkereskedésekben is. A Papirkereskedők Egyesületének egyik vezetője, Pauker Mór a nyár folyamán ugyanis azt indítványozta, hogy noha a tanszerek árai nincsenek maximálva és azokon csak filléres nyereségek vannak, a papirkereskedők ne tegyék ki magukat esetleges árdmégítási vádaknak, a melyek még kellemetlenségeket is vonhatnak maguk után. Ezért a papirkereskedők alapos kalkuláció után kiszámították a ma igényelhető egységárakat és azokat felülbírálás végett felterjesztették az Árvizsgáló Bizottsághoz. Itt Friedmann Ernő dr. tanár vizsgálta felül az árakat és jóvá is hagyta az eléje terjesztett jegyzéket. Csakhogy ez a jóváhagyás csak e héten történt meg és a papirkereskedők csak szeptember 6-ikától számítják a hatóságilag is felülvizsgált árakat. Addig persze már nagyon sok szülő beszerezte gyermekének tanszerszükségletét és a mai állapotokat ismerve, bizonyára sokan kénytelenek voltak túlfizetni az amúgy is horribilis árakat. Egy okos gondolatot így valósítanak meg nálunk elkésvé, holott ezúttal maguk a kereskedők voltak azok, a kik maximális árak mellett akartak árusítani. A tanszerek árai természetesen nagyon magasak, de ennek az előállítási és beszerzési nehézségek az okai. Nem is olyan minőségűek a tanszerek és így például rajzeszközöket ma egyáltalában nem lehet kapni. Ha akad egy-kettő, úgy a régen két koronába került rajzeszköz ára ma legalább husz korona. A szeptember 6-tól érvényes árak a következők:

Tanszer:	Mai ár korona	Békeár korona
Elemi iskolai füzet.....	—28	—08
Középiskolai füzet.....	—58	—10
Jegyzetek, szótárak.....	—48	—10
Nagyobb füzetek.....	—94	—20
Fejlesztőrajzok, negyedéves.....	2.60	—50
Fejlesztőrajzok, fél éves.....	3.40	—80
Negyedéves rajztábla.....	9.—	1.50
Fél éves rajztábla.....	13.50	2.40
Háromszögek, közép nagyságúak.....	1.60	—30
Hardtmuth-írók.....	—30	—10
Kohinoor-írók.....	1.—	—40
Radirgummi (csak hadigummi, rossz minőségű van).....	—70	—10
Tinták.....	1.20	—20
Gombfesték.....	—30	—06
Tollak, jó minőségűek, darabja.....	—16	—02
Tollak, selejtesek.....	—10	—01
Tollszárak.....	—60	—08
Iskolatáskák (csak hadi-(papirszeretből vannak).....	14.—	
Rajzpapírok, negyedévesek.....	—18	—04
Rajzpapírok, fél évesek.....	—34	—08
Vonalzótt lapok.....	—14	—02

Valamennyi tanszerben nagy a hiány, a gyárak nyersanyagok hiányában nem tudnak kellő mennyiséget szállítani. A módosabb szülők tömegével veszik a füzeteket, rajzlapokat, de már a szegénysorsú diák egyenként veszi a tanszereket és az évközben valószínűleg már nem is kap minden szükséges tanszert. A papirkereskedők azonban maguk mondják, hogy a háború daczára az egyes tanárok nem nagyon takarékoskodnak tanszerekben. Csak úgy tűznek ki írásbeli feladatokat és készíttetnek rajzokat, mint békeidőben, pedig nemcsak a drágasággal, hanem azzal is számolniuk kellene, hogy a készletek egyre inkább fogyanak és még megtörténhetik, hogy a diákok tanszerek nélkül lesznek.

(Kifognak az összes iskolafüzetek.)

Az irkagyárosok még tavaly felterjesztést intéztek a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy szabályozza az iskolai füzetek ügyét. Félő volt ugyanis, hogy a papirhiány következtében nem lehet majd kellő mennyiségű füzeteket előállítani, de ez a felterjesztés mind- eddig elintézetlenül hever a minisztériumban. Évközben megállapodott a minisztérium a Rigler-féle papirgyárral, hogy egységes hadi- irkát, hadirajzfüzetet fog gyártatni. Tranger papirgyári igazgató tette meg erre vonatkozó előterjesztését, megbírálták a kalkulációt, a hadifüzeteket megfelelőeknek találták és a Rigler-gyár vállalkozott arra, hogy az ország iskoláinak egy évi füzet-szükségletét, összesen husz millió darabot, biztosítja. Husz millió füzet előállításához husz vagon papírra lett volna szükség. A tárgyalások folyamán a minisztérium vállalta a husz vagon szállítását.

A Rigler-gyár várt. Várt május végéig és nem kapott egyetlen vaggont sem, pedig havonta egy millió irkát tudott volna gyártani. A vagonok elmaradtak, a minisztériumban nem törődtek a dologgal, közben egyre fogytak a füzetek, gyárosok, kereskedők sürgettek új füzet-szállításokat, készletek nem voltak, a papirgyár pedig nem gyárthatott. Most már erőlyesen kezdtek sürgetni a minisztériumban a papir szállítását és ennek a sürgetésnek az az ígéret lett az eredménye, hogy augusztus kö-

zepéig négy vaggont szállított a kuituszformány, úgy hogy legalább a tanév első négy hónapjában szükséges négy millió füzetet a gyár előállíthatja. A négy vagon papir helyett mindössze csak másfél vagon érkezett, ezt most dolgozza fel gőzerővel a papirgyár, viszont az ország füzetkészlete éppen hogy nyolcz napra elegendő. Millió meg millió irkavan a gyárnál megrendelve, de hát nem szállíthat. Karácsony táján pedig a diákok az írás-

beli feladatokat füzet hiányában az iskolapadra írhatják, a rajzokat a falakon készíthetik el, a minek bizonyára a diákok fognak örülni. Ez a gondos előrelátás természetesen kommentarra sem szorul, mert minden papirhiány daczára talán tengersok hivatali akta pazarlása helyett lehetett volna intézkedni, hogy elősorban az iskolás gyermekek füzetait gyártsák. A mai helyzet láttára azonban az is lehetséges, hogy egy első elemi osztályos tanuló a nagy A betűt majd csak negyedik osztályos korában tanulja meg papírra vetni.

(Kosztot — élelmiszerekért.)

Napok óta látjuk egyik napilapban a következő apróhírdetést:

Ellátásra vállal havi háromszáz korona értékű élelmiszerekért két tanuló főgimnáziumi tanár. Ferencz József-rakpart.

Egy másik hirdetésben csak élelmiszer ellenében adnak diáknak kosztot. A Lipót-körút egyik házában már jelentkezett egy diák és a mana írásban vállalt kötelezettséget, hogy minden hónapban tíz kiló lisztet és két kiló zsírt küld fel Budapestre, de a körülményekhez képest nem marad el a sonka, szalonna, füstölt szalonna és más jó falat. Élelmiszerhozzájárulás ellenében nagyszerű házikoszt kapható diák részére az Andrássy-ut és Oktogon sarkán is egy jobb családnál. Nem látogattuk meg e derék familiát, mert bizonyára már kaptak kosztot.

Az iskolák előcsarnokaiban, az egyetemen sok a kosztost kereső hirdetés. De csak vidékiek számára és a pesti familiáknak ezt a gondos előrelátását a mai viszonyok közepette nem is lehet rossz néven venni. Hiszen ma egy vidéki gazdálkodó fővárosban tanuló fia jelent annyit a háborús élelmiszer nyüge alatt selym-lódó budapesti családok részére, mint békében — az amerikai nagybácsi a maga sok millió dollárjával.

Az élelmiszeres kosztosok ma már nagyszámmal vannak Budapesten és valószínűleg a kis diákoknak gondját is viselik majd, legalább is a szállítandó élelmiszerek mennyiségéhez képest. Mert minél több lesz a liszt, annál jobb lesz a tészta és minél több a zsír, annál izletesebb lesz a pecsenye. Nem lehet tehát rossz néven venni az ellátást adóktól, hogy a maguk háborús rázorultságukban így toborozzák kosztosaikat.

(Internátusi ellátás — 6600 korona.)

Erdeklődésünk kiterjedt az elég szép számú meglévő fővárosi magániskolákra és internátusokra is. Egyik-másiknál személyesen érdeklődtünk, de már az első szóra rideg választ kaptunk:

— Minden hely betelt már, kérem. Új tanulókat nem veszünk fel.

— Legalább méltóztassék informálni, — mondottuk erre — hogy mennyi az internátusokban szokásos ellátás díja?

— ??? — volt a válasz. Némák maradtak az ajkak, egy helyen, két helyen, három helyen. Nem adtak felvilágosítást. Mintha összebészélték volna. Bizonyára az internátus nagyképzetségű tulajdonosai tudják, hogy miért...

Ha az internátusi ellátás díja ennyire titok, ennek mégis csak a végére kell járni. — gondoltam magamban és telefonon felhívtam egy seereg internátust. A telefoni beszélgetés sémája — nyíltan megvallom — mindenütt ez volt:

— Fekete Béla dr. ügyvéd vagyok Kalocsáról. Bocsánatot kérek, hogy telefonon háborgatom igazgató urat (esetleg igazgatóné ő nagyságát), de vonatindulás előtt vagyok és így személyesen nem tehetem tiszteletemet. A fiamat (leányomat) akartam Budapesten beiratni valamelyik iskolába, de minden hely betelt. Mégis szeretném, ha a gyerek Pesten tanulna és ezért szívesen adnám internátusba.

Eddig nyugodtan hallgatott a másik fél a telefonnál. De itt közbeszólt:

— Kérem, nincs már nálunk sem hely.

Igy például Förstner Gyuláné leánynevelő-intézetétől is ezt a választ kaptam, de tovább folytattam:

— Ugy? Akkor legalább méltóztassék informálni az irányarak iránt. Szeretném tudni, általában mit szokás fizetni.

Eltartott egy pár percig, többször kellett megismételnem a kérést, hivatkoznom arra, hogy már futyul is a vonat, míg végre Försterné intézetében megtudtam, hogy ott egy tanévre (kilencz hónapra) az ellátás díja — koszt, lakás, mosás — 6600 korona.

— És a tanítás díja?

— Az különböző, kérem. Függetlenül attól, hogy milyen iskolát tanult a gyermek, hogy három-négy gyermek tanul-e együtt, vagy nyolcz-tíz.

En sürgettem az árakat, de már nem hallgattak meg. Lecsapták a kagylót.

Nem vették fel „a gyereket” László Pirocska dr.-nál sem, a hol 5500 korona az internátusi ellátás díja. A Gábor-féle fiúnevelő-intézetben már óvatosabbak voltak velem szemben és minden kapacitálás daczára is az maradt a válasz: csak személyesen adunk felvilágosítást. A mi szintén eleget enged sejtetni.

Felhívtam a Fényes-internátust is. Itt sem volt már hely. Az ellátás díja 4500 korona és természetesen a tandíj. A ki természetben is hoz élelmiszereket, az 500 koronával kevesebbet fizet.

Utoljára maradt Márton Jenő internátusa.

Az igazgató urral beszéltem telefonon, nagyon készségesen adott felvilágosítást. Az internátusi ellátás díja 6000 korona mosással és lakással és mint hangsúlyozta, nagyon jó kosztal. A tandíj külön megállapodás tárgya. De csak akkor vesz fel diákok, ha legalább is természetben látja el az internátust a szülő élelmiszerekkel.

— Mennyi élelmiszert parancsol, igazgató ur? — kérdeztem.

— Legalább is minden tanuló után 5 kiló csukrot, 20 kiló zsírt és 50 kiló lisztet.

Ime, ez az a bizonyos dupla ellátás. Mert holtbizonyos, hogy az igazgató azért az internátusi diák élelmiszeregyeit is igénybe vette volna. Márton igazgató urat arról is biztosíthatom, hogy a beszélgetésnek — voltam olyan óvatos — a másik telefonkagylót tartva, fültanuja is volt. Internátusba, igaz, hogy gazdag ember adhatja csak teljes ellátásra a gyereket, de ha tudják megbüntetni azt a vendéglistát, a kinek éttermébe szintén a módosabb közönség jár, azért, mert husz fillérrel többet számított a barackért, vagy a dinnyéért, talán lehetne hatósági ellenőrzést gyakorolni az internátusok felett is. Elvégre minden drágaság daczára fel-nőtt emberek százszámra kapnak még ma is Budapesten 6600 koronáért teljes ellátást, lakást és mosást és még hozzá nem is kell természetben szállítaniok a csukrot, zsírt és lisztet.

Ezeket tapasztaltam Budapesten, iskolakapunyítás idején.

(sz. a.)

Egy szakembertől kapjuk az alábbi sorozat:

Az Újság csütörtöki számában megjelent, az iskolamizériákra vonatkozó tudósítás élénk színekkel vázolta a középfokú oktatás egyik nagy baját, az iskolahiányt. Mi szakemberek évekként ezelőtt láttuk, hogy ennek a szomorú állapotnak be kell következnie. Tudtuk róla a felső fórumon is, de semmi sem történt a veszély elhárítására. A főváros pesti részén legnagyobb a veszedelem. Fennáll ugyanis az a rendelkezés, hogy a tanuló ifjúságot a kerületbeli iskolába járassák a szülők, de viszont senki sem gondoskodik arról, hogy elég iskola álljon a tanuló ifjúság rendelkezésére. Sem az ötödik, sem a negyedik kerületi középiskolák nem képesek befogadni a jelentkező diákokat, a kik aztán főleg a hetedik kerület iskoláit árasztják el. E kerületnek három gimnáziuma van s mindegyikben évek óta létszámon felül tanítanak. Pedig könnyen lehetett volna megakadályozni ezt a túlszűfolt-ságot, ha középiskolát építenek a Rákóczi-ut, Károly király-ut, Andrássy-ut és Erzsébet-körút közti négyszögben, akár a Klauzál-téren, akár a Károly király-ut és Király-utca szögletén levő hatalmas Orozy-ház helyén. Ma természetesen alig lehet szó arról, hogy ezt a gondolatot megvalósítsák, mert az építkezés szinte lehetetlen, de kívánatos, hogy ne késlekedjenek, mihelyt elég építőanyag és munkáskéz áll majd rendelkezésre. A hetedik kerületnek ma száznyolczvanezer lakosa van, ugyan hogyan férjenek ennek az embertömegnek középiskolába kiváncsi gyermekei a kerület három gimnáziumába! Nem is férnek el, s bolyonganak kerületről-kerületre, a honnan viszont azzal utasítják el őket, hogy kerületükbeli gimnáziumba iratkozzanak be. Furcsa kis iskolapolitika ez, annyi bizonyos! Pedig ha a jelzett négy utvonál közti területen is volna gimnázium, vagy — a mi még időszerűbb volna — főreáliskola, ez jelentékenyen tehermentesítené a most fennálló három gimnáziumot, a hol aztán nem összehapréselt gyermekereget, hanem higiénikusan elhelyezett diákokat taníthatnának. S ha megengednék,

hogy ebbe a gimnáziumba járhasanak az ötödik és negyedik kerület közelebb lévő részein lakó diákok is, menten megszűnnék a Markó-utcai főgimnázium túlszűfolt-sága is, s a negyedik kerületben lakó szülők sem szaladnának miniszteri protekcióival, hogy gyermekeiket valamelyik iskolában elhelyezhessék.

Érthetetlen, mért hagyták abba a Aréna-ut vidékén tervezett zsidó főgimnázium építését. Az épület falai két omelet magasságnyira készen vannak, ott ékteleknek már évek óta. Mért nem fejezik be az építkezést, hiszen ez a mai kritikus építkezési viszonyok közt sem megoldhatatlan feladat. Talán megelégedtek erről a félbenmaradt épületről, vagy arra szánták, hogy a drága téglát a környék népe hordja szét ezerfelé! Ha nincs tulajdonosa ennek az épületnek, az állam tegye rá a kezét és építse fel. Megtelik hamarosan diákokkal s így üzletnek is beválik.

Persze a baj ott kezdődik, hogy ma nem igen több az ifjúság a polgári iskolába. A fiúközéppoktatást szabályozó rendelet ugyanis a középiskola alsó törzsének léptette elő a négyosztályos polgári iskolát, a helyett, hogy teljesen modern polgári iskolává fejlesztette volna, vagy pedig teljes középiskolát fejlesztett volna belőle. A melyik diák ma polgári iskolába iratkozik, az intézet csonkasága miatt négy év múltán gimnáziumba, főreáliskolába vagy kereskedelmi iskolába lép át. Ez az át lépés azonban kész tortura, így igen sok diák eleve menekszik előle s inkább nem iratkozik polgári iskolába, mert az ugy, a hogyan ma van, majdnem semmire sem jogosít az életben. Reformálják meg ezt az iskolatípust s rögtön helyes mederbe terelődik a középpoktatás. Ezt kívánják maguk a polgári iskolai pedagógusok is évek óta, de ki hallgat ma szakemberekre ebben az országban!

Örvendetes, hogy egyre több tanuló kíváncsiok reáliskolába. Vétel volna megszakítani ezt a folyamatot, hiszen sok-sok mérnökre, kémikusra lesz szüksége az országnak a háboru után. Nyissanak kaput ennek az ifjúságnak s ne kényszerítsék arra, hogy reáliskola híján kedve ellenére gimnáziumba iratkozzék a szaporítsa a szellemi proletariátus sorait.

Minél több iskolát nyitni, jól fizetett tanári gárdát állítani a katedra mellé: ez legyen a cél, ha azt akarjuk, hogy a jövő nagy szellemi és gazdasági versenyében korszerűen vegyünk részt. Remélhetőleg ezek a gondolatok a kultuszminisztériumba is eljutnak és hamarosan hallunk majd egyes tervekről, a melyek alkalmasak lesznek arra, hogy végre nekilendüljön középiskoláztatásunk is.